

Exam. Code : 216701

Subject Code : 6124

M.A. Political Science Semester—I

INDIAN POLITICAL SYSTEM

Paper—III

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—80

Note :— Attempt any **SIX** questions from Section A. Each carrying 4 marks ($6 \times 4 = 24$). Attempt any **FOUR** questions from Section B, selecting at least **ONE** question from each Unit. Each question carrying 14 marks ($4 \times 14 = 56$).

SECTION—A

1. Name and author name of a standard text book which you have read for this paper.
2. Importance and Objectives of Preamble.
3. Importance and utility of Fundamental Rights.
4. Position of President of India.
5. Importance of Judicial Activism.
6. Powers of State Chief Minister.
7. Analyse Grass Root Democracy.

8. Nature of Centre State Relationship.
9. Demand for State Autonomy.
10. Liberal and Marxist Perspectives.

SECTION—B

UNIT—I

1. Assess the relevance and importance of Preamble.
2. Define Fundamental Rights. How do they differ from directive principles ?

UNIT—II

3. What do you mean by Judicial Activism ? How has it influenced the basic philosophy of judicial review in India ?
4. Assess the challenges being faced by the Prime Minister today. Give a glimpse of his style of functioning.

UNIT—III

5. Discuss the role of Governor under Coalition Government.
6. Make a critical assessment of the importance and relevance of 73rd and 74th Amendment.

UNIT—IV

7. Critically examine Centre State Relations.
8. Discuss in detail the Sarkaria Commission Recommendations.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਓ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ($6 \times 4 = 24$) ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਅ ਦੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ($4 \times 14 = 56$) ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਇਸ ਪੇਪਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਜਿਹੜੀ ਮਿਆਰੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜੀ ਹੈ, ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
2. ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਿਖੋ।
3. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਲਿਖੋ।
4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਲਿਖੋ।
5. ਨਿਆਇਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਦ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਲਿਖੋ।
6. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।
7. ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
8. ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਲਿਖੋ।
9. ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ “ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਮੰਗ” ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰੋ।
10. ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਪਰ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
2. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹਨ ? ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਨਿਆਇਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਇਸਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ?
4. ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਅੱਜ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵੰਗਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ।
6. 73ਵੀਂ ਤੇ 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਉਪਲਬਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਪੜਚੋਲ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰੋ।
8. ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।